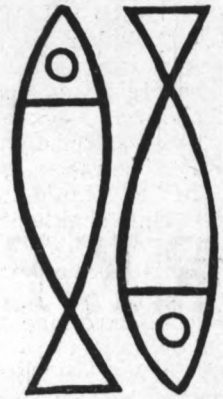

OPBOUW

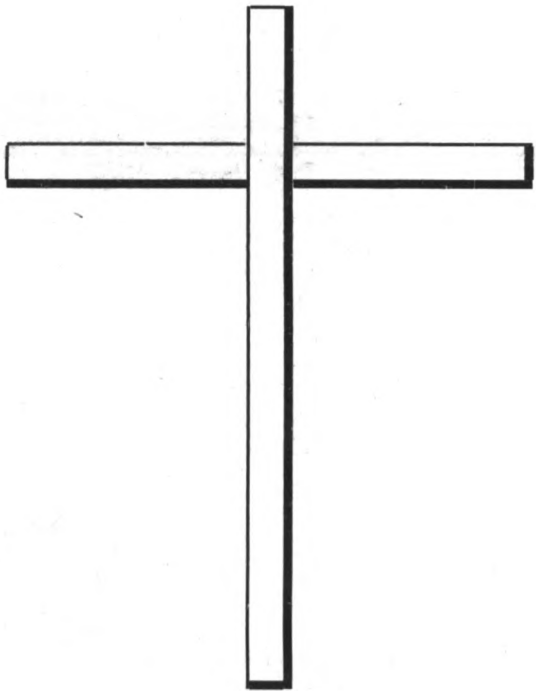

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw”

Adres redactie: ds H. Amelink, Waal 5, Langerak (Z.-H.)

Administratie: Drukkerij Steenberg, Slotlaan 220, Zeist

KERSTSFEER

*Hier ligt, in een kribbe van hout,
op Wie men straks 't kruishout zal laden;
Nu brengen de wijzen Hem goud,
straks wordt Hij voor zilver verraden;
Nu dalen er engelen neer,
nu daagt hemels licht in het oosten;
In de donkerste nacht heeft de Heer
één engel slechts om Hem te troosten;
Nu komen de herders met haast
aanbidden, geknield aan Zijn voeten;
Eens zullen soldaten, verdwaasd,
als „Koning der Joden” Hem groeten;
Nu zingen de heemlen Gods eer,
straks zullen de duivelen juichen
als 't volk zijn gegeselde Heer
al schreeuwend z'n haat zal betuigen;
Nu eren wij Hem als een kind,
(een prinsje uit sprookjesverhalen)
Maar dat Hij ons zó zeer bemint
dat Hij met Zijn bloed wil betalen,
dat schuiven we maar van ons af:
Wie denkt er op Kerstfeest aan sterven?
Het lijden, het kruis en het graf
ze zouden de Kerstsfeer bederven — —.
Ik zou zo graag ééns Kerstfeest vieren
zonder die vals-bewogen sfeer.
Geen dennegroen zou 't huis versieren,
Geen hulst, geen kaarsen en zo meer.
Geen kerstwijding, geen liturgieën,
Geen kerstverhaal en geen gedicht,
Maar diep gebogen op mijn knieën
zou 'k overstraald met hemels licht
Uw eng'len horen, en aanbidden
in woordenloze dank. Mijn stem
zou zwijgen, als ik dan temidden
der herders ging naar Bethlehem.
'k Zou knielend naar Uw kribbe staren,
— Een grote stilte om mij heen. —
En Heer, misschien voor 't eerst sinds jaren,
vierde ik het feest met U alléén.*

UIT:
GOUDDRAAD UIT VLAS / NEL BENSCHOP

KERKELIJK *Leven*

Leiden in last

De zaak van het kerkverband houdt momenteel onder ons de geesten bezig en dat valt niet te verwonderen. We hebben zo het een en ander beleefd en al ligt de oorzaak daartoe, zoals ik meermalen heb betoogd, niet in het kerkverband zelf, wat we meegemaakt hebben heeft wel via het kerkverband zijn beslag gekregen. Dat dit een hernieuwde bezinning op vragen rondom het kerkverband teweeg gebracht heeft, ligt in de aarde der zaak.

Ik heb hier niet het oog op het boekje van collega Van den Berg te Oegstgeest, maar op wat verder toch onder ons leeft. Collega Van den Berg ontving de aandrift tot het schrijven van z'n geschrift uit andere oorzaken. Maar dit nu daargelaten.

Het is m.i. wel duidelijk dat wij het herstellen van een landelijk verband via classes en volgens de Schriftuurlijke beginselen van de tot nu toe geldende kerkorde niet straffeloos kunnen nalaten. We zouden ons daardoor isoleren van wat er aan gereformeerd kerkelijk leven buiten ons door Gods genade gevonden worden, m.a.w. van wat we wel samenvatten onder de naam Gereformeerde Gezindte. Alleen dit feit al mag ons er toe dwingen met de vragen rondom het kerkverband en de gereformeerde kerkregering ernst te maken.

Dat wil intussen niet zeggen dat we eigen „inbreng” zouden moeten verwaarlosen. We hebben ook in dit opzicht onze geschiedenis. Ik denk hier met name aan die van de verenigde Gereformeerde Kerken, zoals die tot stand kwamen door de samensmelting van de Afscheidenen en Dolerenden in 1892. Daarin heeft de zelfstandigheid van de plaatselijke kerk het volle Bijbelse accent weer gekregen, vooral door het kerkrechtelijk onderrecht van de grote figuur van F. L. Rutgers, al willen we door het noemen van deze naam Dr A. Kuiper en Jonkheer, Mr A. F. de Savornin Lohman hun verdiensten niet ontzeggen.

Op werkelijk schitterende wijze hebben deze mannen met brede Schriftuurlijke en historische argumenten de vrijheid en zelfstandigheid van de plaatselijke kerken in het licht gesteld en verdedigd, zonder in een of andere vorm van independentisme te vervallen.

Toen na 1923 de hiërarchie onder leiding van prof. dr H. H. Kuiper opnieuw ingang zocht te verkrijgen heeft vooral prof. dr S. Greijdanus zich daartegen verzet o.m. door de scherpzinnige analyse van Voetius' gedachten over de regering der kerk. Als vrijgemaakte kerken zijn we in dit spoor opnieuw getreden en hebben we de hiërarchie van „het nieuwe kerkrecht” afgewezen. Het zgn. tuchtrecht der meerdere vergaderingen speelde in de discussies over dit nieuwe kerkrecht wel de hoofdrol. Dat de meerdere vergaderingen met de tucht van ambtsdragers — in casu predikanten — te maken hebben, werd niet ontkend. Daarover spreekt artikel 79 K.O. immers ook al te duidelijk, zij het ook, dat daarin alleen over de classis wordt gesproken, wier oordeel met advies van deputaten der Particuliere Synode als beslissend gesteld wordt.

Dit is onder ons nooit aangevochten, maar steeds werd daarbij vastgehouden, dat dit nooit buiten de plaatselijke kerk om kon plaats vinden en dat de schorsing en afzetting zelf altijd het werk van de kerkeraad ter plaatse had te zijn. De classis geeft met advies van deputaten provinciaal haar oordeel,

de plaatselijke kerkeraad verricht de handeling.

Wie dit niet vasthoudt heeft geen verweer tegen de heerschappijvoering van meerdere vergaderingen over de vrije kerken van Christus en de daarin zo gemakkelijk opduikende synodocratie. En dan komt Leiden in last.

Nu is Leiden eenmaal letterlijk in last geweest.

Dat was toen één van haar predikanten buiten haar om door de generale synode in staat van beschuldiging werd gesteld en aan de particuliere synode van Zuid-Holland werd opgedragen te procederen tegen deze predikant „tot excommunicatie gradatum, si perstat in obedientium etc.”, d.i. tot excommunicatie trapsgewijs, indien hij zou volharden in ongehoorzaamheid enz.

Deze predikant was Caspar Coolhaas, die in 1574 predikant in Leiden was geworden en nogal wat moeilijkheden heeft veroorzaakt door zijn kerkrechtelijke ideeën, afwijkingen in de leer en vergaande tolerantie-gedachten. Het ging de synode van Middelburg 1581 met name om het eerste: zijn afwijkingen in de leer. De — particuliere — synode van Holland te Haarlem, in dit geval van Noord- en Zuid-Holland, heeft hem inderdaad geëxcommuniceerd, hetgeen uiteraard zijn afzetting als predikant inhield.

De classis van Leiden, waartoe dus ook de kerkeraad van Leiden behoorde, was op deze synode niet vertegenwoordigd. Deze tucht-oefening vond derhalve geheel plaats buiten de kerkeraad van Leiden om.

Deze heeft daartegen geprotesteerd en dit protest heeft z'n eigen geschiedenis gehad.

—o—

Dat we ons hiermee in ons blad bezig houden heeft de volgende oorzaak: In de *Wekker*, het orgaan van de Christelijke Gereformeerde Kerken schrijft prof. Hovius al sinds geruime tijd zeer lezenswaardige artikelen, waarin hij de kerkorde nader toelicht. In het nummer van 23 oktober staat het vierde artikel over de tucht over ambtsdragers en daarin valt prof. Hovius het zgn. tuchtrecht der meerdere vergaderingen bij. Na er op gewezen te hebben dat in onze tijd (alleen daarin?) door „sommigen” (!) dit tuchtrecht bestreden wordt, schrijft hij:

„Maar zij hebben de historie van de gereformeerde kerken in ons land niet aan hun kant. Van meetaf hebben de synoden het tuchtrecht der meerdere vergaderingen erkend en toegepast, en wij mogen veilig aannemen dat zij toch wel het best de bedoeling, de geest, de strekking van de kerkorde, die zij zelf vervaardigd hadden, begrepen.”

Natuurlijk kon prof. Hovius in het raam van zijn artikel dit onderwerp niet in zijn geheel bespreken, maar hij doet toch een greep uit de rijke historie der nederlandse kerken. Als voorbeeld neemt hij het geval-Coolhaas, waarover we in het begin van dit artikel schreven.

Prof. Hovius memoreert het protest van de kerkeraad van Leiden, maar Leiden kreeg geen gelijk, schrijft hij. Hij geeft niet het hele betoog van Leiden weer noch het gehele tegenbetoog van de Zuidhollandse afgevaardigden, wat inderdaad teveel plaatsruimte zou vragen, maar citeert alleen uit het laatste art. XLIII, waarin o.m. staat dat een nationale synode mag excommuniceren zonder de classis, waaronder de betrokken predikant ressorteert, eerst aen te sien ende haer consent (toestemming) te moeten hebben. Want als een classis mag excommuniceren, dan mogen zoveel te meer veel classes, ja veel provincies 't zelfde doen gelijk de Synode pro-

vinciaal uit veel classes en de (Synode) nationaal uit veel provinciën bestaat.

—o—

Dat dit niet het kerkrecht inzake de tucht is dat algemeen in de vrijgemaakte kerken jarenlang verdedigd is, kan duidelijk zijn en eveneens dat, wanneer dit kerkrecht in de Christelijke Gereformeerde Kerken algemeen wordt aangehangen, dit een moeilijk punt zou vormen bij een eventuele vereniging. Dat is de reden, waarom we op deze zaak ingaan. Uiteraard zal dat in een enkele artikel onvolledig moeten gebeuren.

—o—

Daar is allereerst de opmerking van prof. Hovius dat Leiden geen gelijk kreeg. Het wordt niet duidelijk op welke gronden hij dit zegt. Zijn oordeel staat in lijnrechte tegenstelling tot dat van Rutgers. In de „Acta van de Nederlandsche Synoden der zestiende eeuw”, door hem verzameld en uitgegeven wijst Rutgers er allereerst op dat de strijd tussen Leiden en de andere Hollandse kerken, hoewel in het leven geroepen door de zaak-Coolhaas, „toch volstrekt niet met die zaak vereenzelvigd kan worden”, pag. 562. We citeren hem verder: „Dit is reeds duidelijk, b.v. hieruit, dat de Amsterdamse predikant Petrus Plancius, die waarlijk geen geestverwant van Coolhaas was, voor de Leydsche Kerk is opgetreden als een der door haarzelve gekozen pleitbezorgers, en dat ten slotte de Haagsche Synode haar grootendeels **in het gelijk heeft gesteld** zoo al niet formeel dan toch metterdaad”.

Rutgers staat hier dus lijnrecht tegenover prof. Hovius.

Waarin bestaat dan het gelijk, dat de nationale synode van Den Haag 1586 aan Leiden gaf, zoal niet formeel dan toch metterdaad? Zij heeft voor de hernieuwde behandeling van de zaak-Coolhaas meer leden van de kerkeraad van Leiden als volledig stemgerechtigde leden **in deze zaak** op haar vergadering toegelaten. Men kan dat vinden in het van Rutgers aangehaalde werk op de bladzijden 586 en 587, waar de credentiebrieven van de twee afgevaardigden van de Leidse kerkeraad letterlijk is afgedrukt. Het begin daarvan luidt aldus:

Wy dyenars ende ouderlinghen der kercke Chr. binnen Leyden, bekennen mits desen, dat wy, achtervolgende de acte van den 17 Juli laestleden, inden Synodo nv rechtevoort inden Haech verzamelt zynde gepasseert, Als dat wt onsen kerckenraedt twee personen gedeputeet moghen worden om ouer de anstaende handelinghe ten principale, naementlyck om te syen ende texaminieren hoedanich Casparus Coolhaes inde lere is, te stemmen ende te ordelen benefens dye vanden Synode.

Hieruit is toch wel te concluderen dat de Synode van '86 het beleid van de P.S. Holland corrigeert en de rechten van de kerk van Leiden heeft erkend.

—o—

Inzake de klacht van Leiden tegen de handelingen van de P.S. van de beide Hollanden,

G. Janssen - Amsterdam

die Coolhaas excommuniceerden zonder de kerk van Leiden er in te kennen, heeft de Haagse Synode van 1586 geen uitspraak gedaan. Op deze Synode is men met Coolhaas tot een vergelijk gekomen — hij heeft zijn boeken teruggenomen — en is de excommunicatie opgeheven. Daarom hebben beide partijen hun conflict „in vergetenisse gestelt” en met heel de aanhang ervan besloten te houden voor „doot ende begraven ende als niet geschiet”.

Formeel genomen kwam er dus geen uitspraak. Maar met de daad kreeg Leiden gelijk.

—o—

Wat de geschiedenis van de gereformeerde kerken in ons land betreft, daarvan is te zeggen dat deze een rijk exploitatieveld is voor het delven van voorbeelden voor allerlei standpunten. Wat de eerste tijd van deze historie heeft opgeleverd is vanwege de bijzondere situatie evenmin normatief als de latere tijd, toen de beginselen begonnen af te zwakken.

De eerste tijd kan men moeilijk in kerkrechtelijke zin een bloeitijd noemen. Terecht schrijft o.i. Dr W. A. van Es in zijn „Over de bevoegdheid tot schorsing en afzetting van Ouderlingen en Diakenen”: „In werkelijkheid zou toch o.i. beter van een „wordings- en worsteltijd” kunnen worden gesproken, waarin wel de beginselen werden gegrepen, doch eerst allengs, en dan nog slechts zeer ten deele konden worden in praktijk gebracht. En degenen, die tegenwoordig — dit „tegenwoordig” slaat op het drijven van het nieuwe door H. H. Kuyper in de Gereformeerde Kerken geïntroduceerde nieuwe kerkrecht, dat in de veertiger jaren zulke brokken maakte, G.J.) in plaats van in de kerkenorde hun stand- en uitgangspunt willen zoeken, in wat daarbij wel het „historisch kerkrecht” wordt genoemd, of zelfs uit de omstandigheden van dien tijd wel te verklaren afwijkingen tot beginselen verheffen, althans de kracht der beginselen daarmede relativeren, lopen groot gevaar daarmede in een drijfzand te komen, waarin alle vastigheid ontbreekt...”, pag 14/15.

We zullen bij alle nut dat een zorgvuldige bestudering van de geschiedenis meebrengt, toch uit de grondbeginselen van het gereformeerde kerkrecht moeten denken, redeneren en handelen, in aansluiting aan de weergave daarvan in de Dordtse Kerkorde. Aan het kerkverband moet daarbij zijn plaats niet worden betwist. Wanneer de mindere vergaderingen haar taak niet blijken te verstaan, hebben de meerdere zeker een taak. De Kainshouding moet ook in het kerkelijke leven ver van ons zijn. Maar deze taak kan nooit bestaan in het van boven af ingrijpen in de rechten van de plaatselijke kerken en met voorbijgaan van de plaatselijke ambtsdragers en gemeente. Wil een plaatselijke kerk naar broederlijke onderwijzing en vermaning uit de Schrift niet horen, dan blijven alleen de uit het verbând voortvloeiende en daarmee samenhangende maatregelen over.

We moeten er wel op letten dat in het geval van Coolhaas niet maar een afzetting in geding was, maar een excommunicatie. Deze kennen Schrift en kerkorde toe aan de plaatselijke kerk en binden zijn aan het ambt. Hier hebben de meerdere vergaderingen geen enkel recht van uitvoering. Daarom heeft de particuliere synode van Holland Colhaas ook niet in een synodevergadering geëxcommuniceerd, ze voelde wel dat dat niet aanging, maar in een samenkomst van de gemeente van Haarlem. Dit was echter een noodsprong, die aan deze excommunicatie een schijn van recht gaf, maar ook niet meer dan een schijn, want Coolhaas was lid niet van de kerk te Haarlem, maar van die te Leiden.

Tot de uit het kerkverband voortvloeiende handelingen bij weigering van een plaatselijke kerk naar Schriftuurlijk vermaan te luisteren kan behoren het opzeggen van de broederlijke gemeenschap, in het uiterste geval, of daaraan voorafgaande het ontzeggen van bepaalde rechten in die gemeenschap. Maar toch nooit het ingrijpen in plaatselijke rechten en taken. Daarmee zou de slagboom tegen de hiërarchie zijn weggenomen.

Nu zou ik graag willen weten, hoe het innerlijk met je staat of je eindelijk leert je eigen rechtvaardigheid te verachten en in Christus' rechtvaardigheid blijde en getroost te zijn. Want de verzoeking tot hoogmoed heeft tegenwoordig vat op vele mensen en in het bijzonder op hen, die zich met alle kracht inspinnen om rechtvaardig en vroom te worden. Zij kennen niet de rechtvaardigheid Gods, die ons in Christus zo rijkelijk en om niet geschonken is, en zij proberen uit zichzelf zoveel goeds te doen, totdat ze, naar ze vertrouwen, voor God kunnen bestaan, met deugden en verdiensten schoon versierd. Maar zover brengen ze het nooit. Toen je hier waart, leed je ook aan deze waan, ik mag wel zeggen waanzin, trouwens ikzelf ook. Ook nu heb ik die strijd nog niet uitgestreden. Daarom, mijn lieve broeder, wend je tot Christus, de Gekruisigde! Leer Hem lofzingen en, aan jezelf vertwijfelend, tot Hem zeggen: „Gij, Here Jezus, zijt mijn rechtvaardigheid, maar ik ben uw zonde; Gij hebt het mijne als het uwe

aangenomen en mij het Uwe gegeven; Gij hebt aangenomen dat wat gij niet waart, en mij gegeven dat wat ik niet was. Pas er voor op, ooit naar zulk een vlekkeloosheid te streven, dat je voor je zelf geen zondaar meer zoudt willen schijnen of in het geheel geen zondaar meer zoudt willen zijn. Want Christus woont alleen onder zondaren. Daartoe kwam Hij immers uit de hemel, waar Hij onder rechtvaardigen woonde, om ook onder zondaren te wonen. Bedenk deze zijn liefde onophoudelijk, dan zul je de allerzoetste troost smaken. Moesten wij door onze eigen moeiten en kwellingen tot gewetenrust komen — waartoe is Hij dan gestorven? Daarom zul je slechts in Hem, door de getrooste vertwijfeling aan je zelf en eigen werken, de vrede vinden. Je zult bovendien van Hem leren, dat, evenals Hij je aannam en je zonden tot de zijne maakte, Hij ook zijn gerechtigheid tot jouw eigendom gemaakt heeft.

Luther aan een medekloosterling

TE BERDE

De laatste mogelijkheid om in deze kolom iets te zeggen is de nacht van dinsdag op woensdag. In dit geval heb ik tot die laatste mogelijkheid gewacht. Dinsdag jl. sprak de Tweede Kamer over de loonmaatregel van de regering. Als ik dit tik is het nog niet duidelijk hoe de Kamer daarover zal oordelen.

Ik heb geen enkele deskundigheid op het gebied van lonen en prijzen en alle andere zaken die aan de orde waren.

Zelfs is me héél de zaak steeds meer duister geworden, naarmate ik in staat was het debat te volgen.

Ik veroorloof me dan ook niet om te stellen dat het kabinet gelijk had inzake de loonmaatregel. Ook niet dat de vakcentrales en de oppositie in de Kamer gelijk hadden. Ik weet het gewoon niet.

Maar mateloos heb ik me geërgerd aan het hoofdbestuur van het C.N.V. en met name aan het optreden van de Heer Lanser.

Met te meer vrijheid uit ik deze ergernis, omdat ik opgevoed ben in liefde voor de christelijke sociale beweging in het algemeen en het C.N.V. in het bijzonder. Ik heb de genade te zijn een zoon van één van de pioniers van het C.N.V.

Gevoelsmatig heb ik daarom de neiging al gauw de kant van het C.N.V. te kiezen. Maar het feit dat deze christelijke vakbeweging de moed heeft gehad een politieke staking uit te schrijven tegen de overheid, doet me de gal overlopen.

De voortrekkers van het C.N.V., Diemer Sr., Rupperts Sr., Kruithof en Amelink Sr. waren bepaald geen makkelijke mensen.

Toen Klaas Kruithof eens een verkiesbare plaats werd aangeboden op de lijst van de ARP, onder bepaalde voorwaarden, telegraveerde hij aan het Centraal Comité van de ARP „Ik kniel alleen voor God”.

Knielt Lanser voor Kloos?

De voortrekkers van het C.N.V. hebben altijd gesteld dat het de vakbeweging niet geoorloofd was te gaan zitten op de stoel van de regering of van het parlement.

Verder dat elke staking tegen de overheid

gericht, in duidelijke strijd was met wat de Here ons leert in Zijn Woord over de gehoorzaamheid aan de overheid.

Dit bestuur en deze voorzitter van het C.N.V. hebben de euvele moed gehad de leden te adviseren tegen de regering te staken. Een politieke staking!

De voortrekkers zouden zich in hun graf omdraaien als ze wisten hoe met hun erfenis omgesprongen werd.

Lanser is een naam in de Alblasserwaard van een orthodox geslacht. Is deze man uit dit geslacht vergeten dat de apostel Petrus zegt dat we ons aan de menselijke instelling van de overheid hebben te onderwerpen? Waar is gebleven het strijden „onder eigen banier”? In plaats van te strijden onder de banier van Kloos? Waar is het EIGEN geluid van de christelijke vakbeweging gebleven? Waar geeft de H. Schrift het C.N.V. het recht zijn leden op te zetten tot wat Kuyper terecht noemde misdadige woelingen?

Ik vraag maar.

Een van de weinige notulenboeken, die het C.N.V. heeft overgehouden uit het verleden heb ik zelf in de oorlog weggehaald uit het toenmalige kantoor van het C.N.V. aan de Stadhouderslaan in Utrecht.

Van Nierop was er bij. De duiste Verwalter ook. En de N.S.B.-er Woudenberg stond wantrouwend toe te kijken.

Met een bang hart en toch trots heb ik dat toen gedaan. Later had ik alleen maar spijt dat ik niet meer meegenomen had. Mijn Vader zal gevangen. Omdat hij Kamerlid was en bestuurder van het C.N.V.

Ruppert Jr. noemde hem de „denker” van het C.N.V.

Aan liefde voor het C.N.V. ontbreekt het me niet. Integendeel.

Het kan best zijn dat het C.N.V. gelijk heeft in de bezwaren tegen de loonmaatregel. Ik kan het niet beoordelen.

Ik kan wél beoordelen dat deze politieke staking tegen de overheid, in strijd met de wet, volslagen onchristelijk was. Dit is de zondeval van het C.N.V.

Moge Lanser maar veel lezen in de te boek gestelde geschiedenis van het C.N.V.

HERMAN AMELINK

Tussen zeggen en doen

Onlangs een ontspannen gesprek op zaterdagavond. In de refter van een leeg rooms-katholiek klooster, ergens in Brabant. Hebt u dat? Onze twee gastheren woonden daar nog voor het likwideren van een bibliotheek en verder zal dit klooster wel de weg van alle kloosters gaan: voor vacanteoord of voor afbraak.

Bij de koffie kwam die verbroederende sfeer, die in modern nederlands oecumenisch genoemd wordt. Onze particuliere voorbereiding tot de sabbath werd op die manier een gezamenlijke bezigheid.

Waarom toch al die kerkstrijd in de historie? vroegen wij. — Waarom al dat individualisme? vroegen zij. — Waarom die ene dwingende doctrine bij jullie? vroegen wij. — Waarom drie reformatoren met drie opvattingen over de sacramenten? vroegen zij. — Waarom al die vervolgingen en brandstapels? vroegen wij. — Waarom toch al die kerkscheurinkjes? vroegen zij.

Gezamenlijk loosden wij een diepe zucht.

Waarom toch al die banvloeken in het verleden? vroegen wij. En toen had de ene gastheer ons beet, dacht hij. A propos, waarom preken jullie elk jaar nog steeds in je zondag 30 van de heidelbergse catechismus over die vervloekte afgoderij? vroeg hij, niet zonder innerlijk welbehagen. Is dat aardig? vroeg hij verder. In de eerste druk stond dat niet, maar in de tweede werd het pas aangebracht. Was dat nu nodig? Enne... is dat geen permanente banvloek?

—o—

Nu was deze gastheer een historicus van formaat, met een paraattas vol materiaal. Ik twijfelde er dus niet aan, of hij wist beter dan ik alles van die eerste en tweede druk van de Heidelbergse af. En voorzichtig, als een student op een examen, begon ik op te lepelen hetgeen wij meermalen van de kansel hadden gehoord, bij de behandeling van zondag 30.

U weet wellicht, dat de catechismus in eerste instantie de huidige tekst van zondag 30 wis en degelijk bevatte? Maar de keurvorst van de Pfaltz, die de kwestie van de vervloekte afgoderij niet op de snits wenste te drijven, verzocht de opstellers Ursinus en Olevianus deze uitspraak uit de catechismus weg te nemen. Hetgeen ze deden, laten we zeggen uit christelijke zachtmoedigheid.

Maar na het verschijnen van gezegde catechismus, eerste druk, sprak de RK kerk op het concilie van Trente haar anathema uit over alle personen, die de leer van de heilige mis niet van harte aanhingen. En alle pas bekeerde protestanten sidderden van vrees voor de pauselijke vervloeking; ze kwamen in tweestrijd of ze wel goed hadden gekozen en of deze keus het risico van eeuwige verdorpenis wel waard was.

Daarop moet de keurvorst van de Pfaltz de opstellers bij zich hebben geroepen. Hij moet erkend hebben, dat de weglating ten onrechte was geschied. Hij moet gevoeld hebben, dat de gelovige protestanten in deze situatie meer hulp moest worden geboden. En hij liet in de 2e druk de vervloekte afgoderij opnemen — althans de term. En zo is het gekomen, zou Wim Sonneveld zeggen.

—o—

Onze gastheer had nauwlettend geluisterd. Blijkbaar was dit toch nieuw voor hem. Hij vatte zijn mening nu samen: zo, dus die zon-

dag was bedoeld als een klap terug in het gezicht van de moederkerk? Dat verandert de zaak voor mij — al was het net zo gemeen als wat wij deden!

Ik vond dat eerlijke taal. En omdat hij nu eenmaal historicus en geïnteresseerd en een jovele vent was, meende ik hem nog een klein detail te mogen voorleggen.

De banvloek van uw kerk kwam heel wat harder aan dan die zondagsafdeling van ons, waagde ik. Wat wij deden was eigenlijk geen klap terug — maar een eerlijke poging tot christelijk verweer. Want uw kerk heeft alle protestantse leraars persoonlijk, die niet van harte in het misoffer geloven, te allen tijde vervloekt. En de catechismus heeft de mensen er buiten gelaten — maar alleen de léer van die mensen, en dan nog „in de grond der zaak”, tot een afgodische leer en daarom tot een van God vervloekte afgoderij gestempeld.

Dat fijne verschil trof onze gastheer eveneens. Maar hij stelde dat hij, en vele andere moderne katholieken met hem, hier allang metterdaad op teruggekomen waren. Niemand dwong ons, protestanten, om in dat misoffer te geloven. En waarom toch jaarlijks in al onze kerken over die vervloekte afgoderij moest worden gezeurd? Kon dat niet worden opgeruimd? Dat hield toch immers onnodige vijandschap in het leven?

Wat denkt u: zouden uw oren niet klappen bij het horen van zulke taal? De onze wel. En dat zeiden we dan ook maar: laat de katholieke kerk die vervloeking dan eerlijk terugnemen. En meteen die leer over dat dagelijks misoffer terugnemen. Dan vervalt onze uitspraak over de vervloekte afgoderij automatisch.

—o—

Maar dat zag onze gastheer anders. Terugnemen? Een kerkelijke uitspraak terugnemen? Daar zag hij geen mogelijkheid toe. De katholieke kerk kon nimmer iets terugnemen, zei hij.

Dat vonden wij erg genoeg, zeiden wij. Want waarom kon de kerk dat niet? Is het niet de essentie van het christen zijn: de zonden te belijden en te laten?

Toen gaf de gastheer ons een college in het roomse kerkrecht. Dat recht is onaantastbaar, zei hij; u moet denken aan de wetten van Meden en Perzen, die ook niet ongedaan konden worden gemaakt. Wat de kerk eenmaal gedecreteerd heeft, kan nooit op papier worden teruggenomen. Wat geschreven is blijft geschreven. Maar er bestaat iets dat beter is dan herroepen. En dat heeft de kerk al eeuwen lang gedaan. De kerk is metterdaad over die banvloek heengestapt — terwijl de gereformeerden hier nooit over heen komen, er jaarlijks over blijven preken. De oorzaak van deze blijvende verwijdering zat vooral hier in: dat wij calvinisten ons vasthouden aan wat eenmaal op papier is gezet — en niet opmerken, dat die papieren uitspraak al lang is teruggenomen.

Hij noemde als voorbeeld de pogingen vanuit katholiek Nederland om het celibaat te doen opheffen. De nederlandse katholieken, zei hij, zijn algemeen door het calvinisme aangehaucht: ze hebben daar een en ander van overgehouden. Nu dringen die nederlandse katholieken er bij de paus op aan, dat het eeuwenoude gebod van het priester-celibaat zal worden opgeheven. Maar dat krijgen ze er bij de paus nooit door, want zo iets is bij het R.K. kerkrecht onbestaanbaar. Bovendien, zei hij, de kerk in Italië heeft niet de

minste last met dit gebod. Want in de praktijk wordt dit gebod al de eeuwen door overtreden, natuurlijk in de vorm van een concubinaat, maar so what. Geen haan kraait er naar en ieder weet het. De nederlandse katholieken moesten niet zo rechtlijnig denken en een eerlijke samenleving durven aan te gaan, al heet dat voor de kerk geen huwelijk. — Zei ik u al, dat onze gastheer zich vrijzinnig-katholiek noemde?

—o—

Toch bracht dit gesprek onder de kloosterkoffie ons wel aan het denken. Niet over dat celibaat — want daar hebben we geen last mee. Maar wel hier over: houden wij calvinisten, die vier tot vijf eeuwen van het roomse kerkrecht af staan, elkaar niet vaak al te onbarmhartig aan wat er geschreven, gezegd, beloofd en ondertekend is? En dit in naam van het christelijke recht? Ik denk aan een kerkeradsvergadering in 1945, waar gezegd werd: „we staan hier onder de strakke bogen van het Goddelijke recht” — en hups, daar werd een trouwe herder weggeschopt. Er zijn mensen, die jarenlang hun zaaksgerechtigheid weten te bewijzen, maar die met hun bewijstrant het grootste ongelijk hebben. Er zijn mensen veroordeeld om hun „afwijkende leer”, welke bij nader inzien alleen een onwelgevallige uitspraak over een heilig huisje was. Er zijn ambtsdragers over de kling gejaagd op grond van een „geschonden” ondertekeningsformulier; een formule overigens, die voor eenmalig gebruik bedoeld was, om in de 16e eeuw de ondergrondse remonstranten in een maal uit de kerkeraden te ziften. Er zijn kerken uit kerkverbanden gestoten, omdat zij haar „eden voor de Heere” niet zouden hebben gehouden. En die „eden” lagen dan vervat in een verouderd stel kerkelijke spelregels, die onze voorouders vier eeuwen geleden hebben aanvaard. Er is een broeder van het kerkelijk kastje naar de kerkmuur gezonden met zijn serieuze (al te serieuze) voorstellen tot correctie van de fouten in onze belijdenisstukken; want aantasting van de geschreven regels betekende het risico van dwaalleer; en ter plaatse werd aan zijn kerkeraad gevraagd, of die de broeder terzake wel voldoende had terechtgewezen!

Och, er is veel meer te noemen. Maar dat vindt u niet aardig. Niemand vindt dat leuk. Als zulke dingen genoemd worden, zijn ze al spoedig geneigd naar pen en papier te grijpen...

—o—

En daarom: laten we ons herinneren wat de Schrift vertelt over ja-zeggen en nee-doen. Een vader had twee zonen. Hij stuurde ze beiden aan het werk in zijn wijngaard. De eerste zei: ja vader; maar hij deed het niet. De ander zei: nee vader; maar bij nader inzien deed hij het toch maar.

De eerste had de juiste belijdenis. Hij zei amen op het woord van zijn vader en dat is heel wat. De andere was ongehoorzaam, had eigenlijk op staande voet uit de gezinsgemeenschap moeten zijn gestoten. Tenminste — als ons „recht” voor God bestaan kan...

Maar waar zag de Heiland naar? Naar de juiste belijdenis? Nee. Hij vroeg: „wie heeft de wil van de vader gedaan?”

We zéppen allemaal wel eens wat. Maar naar onze daden worden we geoordeeld.

Wat zegt de Schrift ever de toekomst van Israël

(II)

En dan de beslissende vraag. Is er nu ten opzichte van Gods houding tegenover Israël, zoals we dat nu zelf vonden in het Oude Testament, is er nu wat dit betreft tussen het Oude en het Nieuwe Testament, de Oudtestamentische tijden en de tijden van het Nieuwe Testament een **kloof**, is daar nu een breuk tussen. Velen zeiden, ja, dat is waar, want, zei men, nu is de Messias gekomen. Door Christus voor te bereiden heeft Israël zijn wereldwijde taak volbracht en door Hem te kruisigen heeft het zijn lot bezegeld en is het voorgoed uit de heilsgeschiedenis verwijderd. Van die dag af worden de Israëlieten allemaal wel individueel zalig als ze dat willen en dat is in feite maar een klein deel, maar de kerk komt toch in de plaats van Israël. Hierin is zeker veel waar.

Het N.T. laat ons zien hoe de komst van Christus het centrum is van onze geschiedenis. Het is bovendien waar dat in heel het Nieuwe Testament de nadruk ligt op de negatieve rol die Israël speelt bij het leven en de dood van de Messias. En toch, wanneer we het Nieuwe Testament nader lezen en daarbij steeds lezen vanuit het O.T., dan blijkt dat er wel veel meer van te zeggen is!

De vraag die wij moeten stellen is **niet**: heeft Israël dan niet door Christus te verwerpen God verworpen? Is het daardoor de Here ontrouw geworden? Dat is wel waar, maar dat was in Oudtestamentische tijden gelijk zo geweest. Neen, de vraag die we moeten stellen is: betekent die negatieve houding van Israël nu in de tijden van het Nieuwe Testament dit, dat het daarom geheel uit Gods horizon verdwijnt? En dat is de vraag die we bij het lezen van het N.T. willen stellen. Als dat zo zou zijn, als door de negatieve houding van Israël, doordat ze Jezus hebben verworpen en later ook niet tot bekering kwamen op de verkondiging van het evangelie, tenminste niet in het geheel, Israël inderdaad volgens het N.T. daardoor uit de heilsgeschiedenis verdwijnt, dan zou er inderdaad een **breuk zijn tussen het Oude en het Nieuwe Testament**. Dan zou, om dat nog even breder uit te spinnen en terug te komen op dat schema dat ik zonet gaf (die drie punten), dan zou er wat betreft die eerste twee punten geen verschil zijn tussen het Oude en het Nieuwe Testament, want U bent het met mij eens, zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament wordt geleerd dat Gods liefde tot Israël de bron is van haar bestaan. Ook wanneer de Messias komt, dan komt Hij in liefde, een liefde die vrij is en speciaal gericht is op Zijn volk en Zijn stad.

De achtergrond, het fundament van Israël, ook in het Nieuwe en in het Oude Testament, is Gods liefde die Israël wil gebruiken voor iets veel groters. Dat is dus in het Oude en Nieuwe Testament gelijk.

Dat tweede punt, dat Israël ontrouw is en dat daarom Gods toorn over haar komt, is ook gelijk in het Oude en Nieuwe Testament.

Maar dat derde punt dat de profeten unaniem waren in hun oordeel: maar toch kan de Here Israël niet vergeten, is er op dat derde punt dan ineens een kloof tussen Oude en Nieuwe Testament?

☆☆☆

We moeten de vraag in ieder geval eerlijk onder ogen zien. En dat kunnen we het beste doen door die gedeelten uit het Oude en Nieuwe Testament eens met elkaar te lezen en te bespreken. Die gedeelten gaan over het volk Israël en met name over de toekomst van het volk Israël. Het zijn vier gedeelten, die ik heb uitgekozen. In alle vier gedeelten zult U

opmerken dat er het woordje „totdat” in voorkomt. Het eerste gedeelte hebben we samen gelezen. We vinden het in Mattheüs 23:37 e.v. Daarna lezen we Lucas 21:24. Vervolgens een woord van de apostel Petrus (Handelingen 3:19 e.v.) en tenslotte een woord van de apostel Paulus (Romeinen 3:19 e.v.). We kunnen dus wel zeggen dat we met deze vier teksten uit verschillende gedeelten een keuze doen.

Het eerste gedeelte vinden we in Mattheüs 23. Dit zijn woorden, die Jezus, toen Hij kwam tot Jeruzalem, gesproken heeft terwijl Hij vanaf de Olijfberg de stad overzag. Het is na de intocht. U kunt dat zien als U even terugbladert. De intocht is geweest in hoofdstuk 21, in het begin. Ik zeg dit erbij omdat vaak het misverstand voorkomt dat deze tekst slaat op de intocht. Het is dus na de intocht, nog sterker, het is in de laatste week vóór Jezus' lijden. Het is een paar dagen voor de vrijdag waarop Hij gekruisigd is. Nog een stap verder, het zijn de laatste woorden die Jezus gericht heeft tot de stad en het volk in hun geheel! Daarna heeft Hij natuurlijk nog veel dingen gezegd, maar dat was tegen Zijn discipelen of in gesprek met enkelingen. Dit is het laatste woord dat Hij spreekt over de stad en over het **volk**; Jezus klaagt over Jeruzalem. Hij zegt, Jeruzalem overziende (vers 37): „Jeruzalem, Jeruzalem, dat de profeten doodt en stenigt, wie tot u gezonden zijn, hoe dikwijls heb Ik uw kinderen willen vergaderen, zoals een hen haar kuikens onder haar vleugels vergadert”.

Dat is het eerste wat de Here Jezus zegt. Hij ziet Jeruzalem en Hij zegt met hoe ontzaglijk groot verlangen heb Ik nu juist u willen vergaderen, als kinderen tot Mij willen roepen. Als het ware als de kudde achter Mij willen roepen, achter Mij als de Goede Herder, om daarna temidden van Mijn volk tot een zegen te zijn voor de volkeren in de wereld. Hier zien we dat eerste wat je ook in het Oude testament ziet, in heel het O.T. Jezus' houding ten opzichte van Zijn volk, is Gods houding ten opzichte van Israël. Het heeft zijn fundament in wat ik naar aanleiding van het O.T. noemde: verkiezende liefde voor Jeruzalem, voor Israël, omdat het Jeruzalem, omdat het Israël is, omdat het Gods volk is, dat door Hem is uitgekozen. Hij zegt: Ik heb verlangd u te willen vergaderen, „zoals een hen haar kuikens . . . vergadert”.

Maar dan zegt Hij daarna ook het tweede, wat we ook in de Oudtestamentische profetieën steeds weer tegenkomen en dat is: gij hebt het niet gewild. Dat wil zeggen, jullie hebben wel gekund, maar je hebt niet gewild. Daar zit iets onbegrijpelijk in, iets raadselachtigs. Het grootste heil wordt te aangeboden en ze hebben het niet gewild. Ze hebben gewoon nee gezegd. En daarom zegt Jezus: „Zie, uw huis wordt aan u overgelaten.” En dat woord dat Hij daar gebruikt betekent eigenlijk, de handen van iets aftrekken, zoals wanneer een Koning zijn handen aftrekt van een bepaald onderdeel van zijn rijk dat bedreigd is door de chaos, door vijandige machten, en het daarmee prijsgeeft aan de ondergang.

Dat is hier bedoeld. „Zie, uw huis wordt aan u overgelaten”, d.w.z. de Messias geeft Zijn volk prijs aan de machten van de duisternis.

Deze verzen (maar twee zinnen) zijn de meest huiveringwekkende woorden van het N.T., voor ons, die daar achter staan, achter de geschiedenis van 1900 jaar van bloed en tranen over het volk Israël: „Uw huis wordt aan u overgelaten”.

Israël heeft dat aan zichzelf te danken, want zij heeft de liefde van de Messias niet gewild. En dat is het tweede, precies in overeenstemming met de Oudtestamentische pro-

fetie, Israël is ontrouw en God komt met Zijn toorn. Maar, en dat is het wonderlijke, en naar dit derde waren we vooral benieuwd, we kunnen zeggen dat daarachter nog een verder perspectief wordt gegeven. U ziet het allemaal. De profetie stopt hier niet. Als Jezus spreekt tegen Jeruzalem zegt Hij: „Want Ik zeg u, gij zult Mij van nu aan niet meer zien, totdat gij zegt: Gezegend Hij, die komt in de naam van Jaweh”. Dat is een citaat uit Psalm 118 en dat is door alle Joden, zeker in die tijd, gezien als de groet waarmee Israël en de stad de Messias bij Zijn binnenkomst zou begroeten. Het is een Messiaanse begroeting. En wat de Here Jezus hier dus zegt is: Jeruzalem heeft de liefde van de Messias en in Hem de liefde van God versmaad. Daarop komt Gods toorn, maar daarmee eindigt het niet. Er volgt meer. Er is een „totdat”. En een „totdat” betekent: er komen andere tijden. Maar wat voor tijden komen er dan. Er komt een tijd, zegt de Here Jezus, dat Gij zegt: Gezegend Hij die komt in de naam van de Here, d.w.z. zoals ze nu tegen Hem zullen zeggen: Kruist Hem, zo zullen ze dan zeggen: kom binnen. Ze begroeten Hem in geloof, vol overgave. D.w.z. er komt een tijd dat Israël zal wederkeren, de Messias toch zal aanvaarden.

☆☆☆

We lezen iets soortgelijks ook een eind verder, in Lucas 21:24. Daar vinden we weer zo'n merkwaardig woord. Ook dit gedeelte, Lucas 21, gaat over de toekomst van Jeruzalem en de toekomst van Israël en de Here Jezus beschrijft hoe Jeruzalem zal worden verwoest. Later gebeurt dat ook in het jaar 70. En dan staat er in vers 23 halverwege: „want er zal een grote nood zijn over het land en toorn over dit volk en ze zullen vallen door de scherpste des zwaards en als gevangenen weggevoerd worden onder alle heidenen en Jeruzalem zal door heidenen vertrapt worden” en dan zouden wij een punt zetten. Het zal vertrapt worden, het is gedaan met Israël en de toekomst van Jeruzalem is beëindigd. Het heeft de Messias verworpen en er is geen uitzicht meer voor Israël.

Dat staat er niet. Er staat een „totdat”, d.w.z. er komen andere tijden, totdat de tijden der heidenen vervuld zullen zijn. We zullen later merken dat de apostel Paulus in de Romeinenbrief eigenlijk hierop zinspeelt. Dat woord van de Here Jezus: „er komen tijden dat de tijd van de heidenen voorbij is gegaan” en dan zal het uit zijn met de verwoesting van Jeruzalem. Dat is niet onduidelijk. De Here Jezus geeft een perspectief dat heenreikt over de tijden van Gods toorn over stad en volk. Het zijn maar een paar woorden, maar het zijn veelzeggende woorden en een goed verstaander (namelijk van het O.T.) heeft in dit geval maar een half woord nodig.

(wordt vervolgd)

W. G. Rietkerk - Barendrecht

Persschouw

DE STAKING VAN DINSDAG

Daarover schreef het Friesche Dagblad de volgende artikelen.

Politieke staking

De drie vakcentrales, dus ook het CNV onder voorzitterschap van de heer Lanser, roepen de leden op tot een **politieke staking**. Een politieke staking, daarover is iedereen het eens, is gericht tegen het beleid van de overheid. Vroeger was er in Protestants-Christelijke kringen verdeeldheid over de vraag, of werkstaking een geoorloofd middel is in de sociale strijd. Op het Eerste Christelijk Sociaal Congres (1891) kwam men op dit punt tot grote eenstemmigheid. Toen werd deze resolutie aanvaard:

„Het recht tot werkstaking, mits nooit als politiek instrument of moedwillig contractbreuk, kan geenszins worden ontkend. Het is eis der Christelijke conscientie, van dit recht geen gebruik te maken, vóórdat de overtuiging is verkregen, dat alle middelen zijn uitgeput; in sommige gevallen evenwel kan werkstaking plichtmatig zijn.”

Uitdrukkelijk wordt daarbij de politieke werkstaking uitgesloten. De politieke staking, die nu door de drie vakcentrales is geproclameerd.

De oud-voorzitter van het CNV, de heer M. Ruppert, die over deze dingen met gezag kan spreken, heeft in de Christelijke Encyclopaedie in een grondig artikel zijn opvattingen, die bij de resolutie van het Eerste Christelijk Sociaal Congres aansluiten, duidelijk uiteengezet. En breder kan men ze vinden in zijn referaat, dat hij in 1918 op de sociale cursus van het CNV heeft gehouden.

Een werkstaking is volgens de heer Ruppert alleen geoorloofd, als aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Eén daarvan is, dat de werkgever in staat moet zijn, aan de wens van de stakende werknemers te voldoen. Daarmee is de politieke staking veroordeeld. Maar ook nog om veel ernstiger redenen.

In een rechtsstaat is een politieke staking verwerpelijk, want de staking is geen politiek, doch een economisch machtsmiddel. „**Politieke doeleinden behoren in een rechtsstaat met politieke middelen (verkiezingen, pers en parlement) te worden nagestreefd.**” Zo schrijft de heer Ruppert letterlijk.

Wat de drie vakcentrales nu willen, is de politieke staking in haar duidelijkste en meest geprononceerde vorm. Tot beschamens toe heeft de Regering er op gewacht en er op gehoopt, dat het bedrijfsleven zelf in goed overleg zou komen tot een matiging in de loonstijging, die bittere noodzaak is, en moet plaats hebben om erger te voorkomen. Toen het bedrijfsleven niet tot afspraken kon komen, heeft de Regering haar plicht gedaan. Zij had ook kunnen zeggen: laat maar lopen. Vóór de verkiezingen in april komt de duidelijke terugslag nog niet. Dat zal eerst, zoals de zaken nu staan, in het volgende najaar duidelijk worden. En laat het kabinet, dat er dan is, de zaak maar opknappen. De Regering heeft dat niet gewild. Zij heeft nu beslist. **Haar maatregelen zullen getoetst worden door het parlement.** Zoals dat in een democratisch bestel hoort te gebeuren. Op dinsdag a.s. treedt de Regering in overleg met de Kamer over de genomen maatregelen, het overleg, dat in het georganiseerde bedrijfsleven niet tot resultaat leidde en dus nu in de volksvertegenwoordiging tot een resultaat moet worden gebracht. De Kamer kan zeggen, in overeenstemming met de eisen

van de stakers, die een politieke staking houden, dat er géén loonmaatregelen van de zijde van de Regering mogen komen, hoewel de wet daartoe de mogelijkheid biedt en de Regering zich daartoe verplicht achtte in het landsbelang. Als de Kamer dat besluit, **dan gaat het kabinet heen.** Dat is duidelijk.

De Kamer staat dus voor een ernstige beslissing. En het is de bedoeling van de drie vakcentrales, door een politieke staking de volksvertegenwoordiging onder druk te zetten. Dat is een ongeoorloofde maatregel, dat is een verwerpelijke politieke staking, en daartoe had naar onze mening het bestuur van het CNV haar leden nooit mogen oproepen. Daarmee verloochent het publiekelijk en zeer demonstratief de regel, die onder ons altijd heeft gegolden en die met recht is verdedigd, **dat in een rechtsstaat een politieke staking ongeoorloofd is.**

Als het CNV op die weg voortgaat, is spoedig verdere discussie over zijn bestaansrecht als afzonderlijke vakorganisatie op principiële gronden **overbodig.** Want zij proclameert nu een politieke staking, **die treffend overeenkomt met de politieke staking van 1903,** die tot nu toe onder ons altijd op principiële gronden is afgekeurd.

Deze proclamatie van een politieke staking

mede door het CNV zal voor de Christelijke vakbeweging, voor het Christelijk sociaal convent, voor de politieke verhoudingen en voor tal van andere organisaties en verhoudingen, naar wij vrezen, verstrekkende gevolgen hebben.

Nu de **politieke staking als strijdwapen is aanvaard,** zijn we in een andere periode van de geschiedenis aangekomen, waarin principieel voor veel van wat in de laatste jaren is opgebouwd, geen plaats meer is.

De arbeider onwaardig

In ons hoofdartikel van vandaag hebben wij Ruppert geciteerd, de oud-voorzitter van het CNV. In zijn doorwrocht artikel in de Christelijke Encyclopaedie, dl VI met als titel Staking, zegt hij ook het volgende:

„Het behoeft geen betoog, dat langzaam-aan-acties, modelacties e.d. verwerpelijk zijn. Zij zijn vlees noch vis; deze acties betekenen half-werken of half-staken. Zij zijn unfair en een bona-fide arbeider onwaardig.”

Deze duidelijke uitspraak is naar onze mening juist. **Unfair en een bona-fide arbeider onwaardig.**

Een vakbond, die aanspoort tot een modelactie of hoe men het maar noemen wil, probeert haar leden te brengen in een oneerlijke positie, spoort ze aan tot een onfaire houding jegens de patroon. Want een werknemer, die dit parool opvolgt, **doet het voorkomen, alsof hij zijn plicht getrouw verricht,** terwijl hij in wezen door de manier van werken opzettelijk en welbewust streeft, **overeenkomstig de wens van zijn vakbondsleiding, naar de chaos in het bedrijf.**

De afkeuring van zulke acties door een gezaghebbend man als Ruppert is duidelijk. En zonder pardon. Deze afkeuring treft in het bijzonder de leden van een Christelijke vakorganisatie, die haar leden tot zulk een **unfaire houding** gaat aansporen.

hebben aan voedsel, kleding en medicamenten.

Stel een daad, liefst onmiddellijk en als het mogelijk is in ruime mate. En bedenk dan dat één pakket met medicamenten en goederen ons f 35,— kost.

Namens Papoea's en Zuidmolukkers bij voorbaat hartelijk dank.

J. Oudman,
sekr. L.J.O.,
Door de Eeuwen Trouw.

—o—

Te koop lopen met eigen kerkelijke narigheid is een ongezonde zaak. Toch kan het soms nodig zijn niet om redenen van zelfbeklag anderen die in een zelfde situatie geraakt zijn te helpen een stukje kerkelijke nood te openbaren. Wie weet zijn er mensen als wij, die in Zeeland slachtoffer zijn of dreigen te worden van kerkelijke starheid. Gedeelde smart kan wellicht een christelijke vertroosting betekenen.

Een kort relaas mag iets illustreren van onze situatie. Sinds september 1969 wonen wij in Koudekerke. Met een wettige attestatie van de vrijgemaakte kerk van Zevenbergen meldden wij ons bij de vrijgemaakte kerk in Souburg-Vlissingen. Bij onze attestatie zonden wij een kort briefje naar de kerkeraad, waarin wij onze bezorgdheid uitspraken over de toestand in de vrijgemaakte kerken na de synode van Hoogeveen en eerlijkheidshalve gaven wij ons standpunt weer, dat wij niet anders konden dan de uitgestoten gemeenten blijven erkennen.

Het resultaat hiervan is, dat wij momenteel, na herhaalde pogingen, zelfs een beroep op de classis Middelburg, nog steeds niet geaccepteerd zijn en geheel alleen staan, zelfs zonder dat enig gesprek van de kant van de kerkeraad met ons is gevoerd.

Onzerzijds verlangen wij naar christelijke gemeenschap en wij nodigen graag een ieder in onze omgeving uit deze met ons te oefenen.

K. de Graaf,
Duinstraat 33, Koudekerke (Zld.)
Tel. 01185 - 1645

Ingezonden

Evangelische Omroep

De Evangelische Omroep zal ook in de komende maanden weer verschillende propaganda-bijeenkomsten beleggen in het kader van de ledenwervingskampagne.

Deze bijeenkomsten zijn tevens bedoeld om de aanwezigen nader te informeren over het ontstaan en het streven van de E.O. naast de reeds bestaande omroeporganisaties.

Voor de komende weken staan D.V. de volgende bijeenkomsten op het programma:

Apeldoorn 13 jan., Schoonhoven 20 jan. (sprekers ds Joh. Verwelius, ds A. Vroegindewey en ds J. C. Maris), Alblasterdam 22 jan. en Nieuwerkerk aan de IJssel 28 jan. Daarnaast zijn nog bijeenkomsten gepland in Arnhemuiden, Bunschoten, Genemuiden (18 febr.), Huisen, Kampen (19 febr.), Katwijk aan Zee, Oene (Gld.) (25 febr.), Putten, Rotterdam en Rijssen.

Wanneer er in andere plaatsen belangstelling is voor het beleggen van een propaganda-bijeenkomst kan men contact opnemen met de afd. propaganda van de E.O., postbus 565 te Hilversum.

—o—

DOOR DE EEUWEN TROUW

Kerstaktie 1970. (zie advertentie)

Opnieuw doet de Stichting Door de Eeuwen Trouw een dringend beroep op alle Nederlanders om te helpen. Uw gift kan Papoea's en Zuidmolukkers een feestdag bezorgen.

De Stichting kent de wegen om directe hulp te verlenen aan Papoea's en Zuidmolukkers in gevangnissen, kampen en oerwouden, die behoefte hebben aan vele elementaire levensbenodigdheden. De Papoea-leider Nic. Jouwe heeft onlangs nog verklaard, dat vele van zijn landgenoten, die naar Oost-Papoea zijn gevlucht, groot gebrek

KERKNIEUWS

Beroepen: te Oostelijk-Flevoland (Dronten): ds J. H. Kamerbeek te Apeldoorn; te Zuidbroek-Veendam-B: ds A. Geelhoed te Hasselt-B; te Zuidhorn-B: ds A. Kooij te Emmen-B; te Urk-Nagele-B: ds B. de Vos te Ten Boer; te Eindhoven: ds W. G. Rietkerk te Barendrecht; te Amersfoort-Centrum-B: drs A. N. Hendriks te Delft; te Enschede-Noord-B: ds A. Kooij te Emmen; te Chatham (Can.): ds H. Scholten te Smithville (Can.).

Aangenomen: naar Wormer: ds A. Koers te Gorinchem; naar Heerde (voor het verlenen van hulpdiensten): ds H. Veltman, em. pred. van Zeist; naar Hattem-B: ds M. van Dooren te Vlaardingen-B.

Bedankt: voor Haren (Gr.)-B: ds M. van Dooren te Vlaardingen-B; voor Harderwijk-B: ds D. van Houdt te Uithuizermeeden; voor Haren (Gr.): ds C. Mul te Deventer; voor Den Helder-B: ds R. T. Urban te Ferwerd-Hallum.

Ds D. J. A. Brink — Na bevestigd te zijn door ds H. Brink te Kampen met een preek over 2 Korinthe 5:2, deed op zondag 6 december jl. ds D. J. A. Brink intrede te Assen, bij welke gelegenheid hij het Woord bediende uit 2 Korinthe 3:12-18.

Tot omstreeks 11 januari 1971 is het adres van ds Brink: Tolhekselaan 29, Frieschepalen, daarna: Obrechtlaan 68, Assen.

Ds Joh. den Ouden — De classis Appingedam („binnen verband”) verleende aan ds Joh. den Ouden van Harkstede eervol emeritaat. De classis sprak daarbij uit, dat ds Den Ouden zich behoort te onthouden van alle ambtelijke arbeid totdat hij van zijn ziekte volledig is hersteld en de onderlinge verstandhouding kan worden gesaneerd. Ds Joh. den Ouden werd in 1905 geboren en diende de kerken te Campen (O.-Friesland), (1934-1939), en Harkstede.

Ds P. P. Goossens — Op 5 november jl. is ds P. P. Goossens met zijn gezin uit Indonesië naar Nederland teruggekomen. Zijn bedoeling is om omstreeks mei 1971 weer terug te gaan, om zijn werk bij de Vrijgemaakte kerken van Oost-Soemba voort te zetten.

In verband met de kerkelijke situatie in Nederland wenst ds P. P. Goossens voorlopig geen preekverzoeken in overweging te nemen, noch van kerken binnen, noch van kerken buiten het verband, totdat er klaarheid is gekomen in de verhouding tussen de Nederlandse kerken en de Vrijgemaakte kerken op Soemba, waartoe ds P. P. Goossens behoort.

Zoetermeer, 27 november 1970
Ambachtsherenlaan 378
Van Goghstraat 45

Aan de Raden van

de Christelijke Gereformeerde Kerk
te Rijswijk

de Gereformeerde Kerk (Vrijgemaakt)
te Zoetermeer

Weleerw. en Eerwaarde Heren en Broeders,

Zoals ook aan U bekend zal zijn, is er in den lande meer en meer contact aan het groeien tussen de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt). Met dankbaarheid mogen we vermelden, dat ook in Zoetermeer, — zij het in het persoonlijke vlak —, contacten zijn gelegd en groeien. Gaarne willen we uiteenzetten hoe deze contacten zijn ontstaan.

In de strijd, die al sinds jaren in de Geref. Kerken (Vrijgem.) gaande is, en die na de zgn. Open Brief van oktober

1966 naar een climax groeide, is de Geref. Kerk van Zoetermeer buiten het verband der Kerken geplaatst, die onlangs in Hoogeveen hun Synode hadden. Toen de verdoving hierdoor, — en meer nog door de scheuring in de eigen Gemeente —, begon uit te werken, ging de Gemeente en haar Raad zich afvragen: „En hoe nu verder?”

Zij vroegen zich dit af t.a.v. het verband, dat hen had uitgestoten

de andere uitgestoten Kerken
de zgn. „Verontrusten” in de Syn.
Geref. Kerken
de Christ. Geref. Kerken.

Gemeente- en Kerkeraadsliden hebben zich en elkaar afgevraagd: „Er is in Zoetermeer geen Christ. Geref. Kerk, maar dat zal — gezien de uitbreiding van de burgerlijke Gemeente — misschien gaan komen. Is dat nodig, is dat geoorloofd, ... twee Kerken, die beide...”

In Zoetermeer is geen Christ. Gereformeerde Kerk.

Leden van Christ. Geref. Kerken, die hier komen wonen, zijn aangewezen op Rijswijk. Hoewel de Kerkeraad aldaar al het mogelijke doet om deze leden in de kring der Gemeente op te nemen, is het normale kerkelijke meeleven vrijwel onmogelijk. De huidige praktijk wijst bovendien uit, dat veel Christ. Gereformeerden in Zoetermeer „verdwalen”; dat is aan hen zelf te wijten, maar ook aan ondeugdelijke berichtgeving van de scribae. Ook in Zoetermeer is het zo, dat de grote kerkgenootschappen, waar de band aan heel Gods Woord en de daarop gegronde belijdenisgeschriften steeds minder wordt gevoeld, elkaar zoeken. Is het in deze omstandigheden geoorloofd, dat er in Zoetermeer twee Kerken komen, die beide...

Die beide zeggen leer en leven te willen richten naar de Heilige Schrift, zoals die samenvattend wordt beleden in beider Belijdenisgeschriften? Twee kerken, die elkaar — gezien het naar menselijke berekening te verwachten aantal leden — zo hard nodig hebben?

Twee Kerken, terwijl op tal van plaatsen de verhouding Christ. Geref./Vrijgemaakt Geref. zo open wordt? Twee Kerken, waar de Heere er zo graag één ziet?

Enige tijd geleden wees de Raad te Rijswijk een contactadres voor Christ. Gereformeer-

den in Zoetermeer aan. Dat bericht ging én aan Vrijgemaakte én aan Synodaal Gereformeerden niet ongemerkt voorbij.

Het contact Christ. Geref./Geref. Vrijgem. was snel gelegd en beide ondergetekenden kregen van enkele Verontruste Gereformeerden de vraag voorgelegd over een mogelijk gezamenlijk optrekken. Uit deze contacten en gesprekken is deze brief aan U als Kerkeraden te Rijswijk en Zoetermeer geboren.

Gaarne zouden wij zien, dat U beiden tot een gesprek komt om een gescheiden optrekken te voorkomen. Om geen onnodig op-ei-kaar-wachten te krijgen zou de uitnodiging tot een gesprek wellicht vanuit Zoetermeer kunnen komen.

Biddend om de leiding van de Heilige Geest bij Uw arbeid, zien wij op naar Hem, Die Jeruzalem wil bouwen.

Met verschuldigde hoogachting en broedergroet,

B. R. Steenberg, Chr. Geref.
J. H. Bosman, Geref. Vrijgem.

Classis Amsterdam — De classis Amsterdam verzond aan de kerkeraad van alle Gereformeerde Kerken het volgende schrijven:

Aan de Raad van de Gereformeerde Kerk
op het adres vermeld.

De classische vergadering van de kerken in het ressort Amsterdam, gehouden op 17 september 1970 te Amstelveen, verklaart na kennisneming van het „appèl” van de generale synode van Hoogeveen 1969, dat zij instemt met de betuiging in het begin van het „appèl”, „dat de macht der zonde verwoestend heeft gewerkt” in de kerken van het ressort Noord-Holland en niet alleen in de kerken van dit ressort, maar in geheel het Vrijgemaakt kerkelijk leven in ons land.

Ook stemt zij in met de betuiging uit het „appèl”, dat het „beschamend is, dat dit alles kon gebeuren in de kerken, die zo genadig door de HERE waren gesteld in de vrijheid” voor ongeveer vijfentwintig jaren.

Er is reden ons niet alleen te schamen, maar ons voor de HERE zeer te verootmoedigen. Immers „de macht der zonde”, die verwoestend heeft gewerkt, is niet een onpersoonlijke macht. Wij hebben te erkennen en te belijden voor het aangezicht des Heren, dat wij ellendige zondaars zijn, ontvangen en geboren in alle verdorvenheid en boosheid en geneigd tot alle kwaad en onbekwaam tot het

EVANGELISCHE OMROEP

Postbus 565 — Hilversum

DE TIJD DRINGT

EN UW HULP IS ONMISBAAR

VOOR DE VERDERE UITBOUW VAN DE EVANGELISCHE OMROEP!

Graag noteren wij U voor f 7,— per kwartaal (met ons prog.blad * VISIE*)
of voor f 5,— per jaar.

..... (s.v.p. afknippen en inzenden)

Meer zendtijd voor het Evangelie door de E.O.!

daarom:

* abonneer ik mij op „Visie”
voor f 7,— per kwartaal;

* meld ik mij aan als contribuant voor f 5,— per jaar
(zonder prog.blad);

* doorhalen wat U niet verlangt.

Naam:

Adres:

Woonplaats:

Telef.:

handtekening:

datum:

Obw 1270

goede, dat de HERE wil. Wij hebben te erkennen en te belijden, dat we van onszelf verbondsbrekers zijn, die het verbond met de HERE telkens breken en als gevolg daarvan ook de verbonden met elkaar niet onderhouden. Hoewel wij van onze kant getracht hebben de band te bewaren, belijden wij onze solidariteit in de schuld die vanwege de breuk op de vrijgemaakte kerken als geheel rust.

Deze belijdenis betaamt ons in Noord-Holland, maar zij past ook de broeders, die in Hoogeveen de afvaardiging van onze kerken weigerden te ontvangen. De macht der zonde in ons heeft de Heilige Geest zo weerstaan, dat in plaats van hemelse, broederlijke liefde uit Christus aards, vleselijk wantrouwen de overhand heeft gekregen onder ons.

Dit vleselijk wantrouwen heeft vooral gestalte gekregen in een zelotische ijver voor de handhaving van de belijdenis der waarheid. Een zelotische ijver, waardoor de kerken in Noord-Holland, die hartelijk begeren bij de gereformeerde belijdenis der waarheid te blijven, in feite werden geëxcommuniceerd; kerken, die zich niet hebben schuldig gemaakt aan schending van de Waarheid, noch aan een volhardend tegenstaan van de Waarheid, noch aan het dulden van een en ander. Alléén dit zou een werkelijk schriftuurlijk en confessioneel motief voor uitsluiting kunnen zijn. Dit nu is in de Noordhollandse kerken niet gevonden. De generale synode van Hoogeveen heeft dat in haar besluiten dan ook niet uitgesproken.

Wij klagen, dat de kerken in Noord-Holland, zonder dat dit motief aanwezig is, geëxcommuniceerd zijn. Door deze onschriftuurlijke en anti-confessionele uitsluiting is de kerk van Christus en haar eenheid, door Hem van de Vader biddend begeerd in het gebed dat in Johannes 17 ons is overgeleverd, geheel uit het oog verloren.

Wat betreft de in het besluit van de generale synode van Hoogeveen uitgesproken oordelen, dat onze kerken het kerkverband niet meer naar de geldende kerkenordening zouden onderhouden hebben en dat zij de band aan de belijdenis der waarheid zodanig zouden hebben losgemaakt, dat oefening van kerkelijke gemeenschap niet langer mogelijk

zou zijn, spreken wij uit, dat noch het eerstgenoemde oordeel, noch het tweede op feitelikheden berust.

Wij ontkennen, dat onder ons het kerkverband niet meer naar de geldende kerkenordening wordt onderhouden.

Wij ontkennen, dat wij de band aan de belijdenis der waarheid hebben losgemaakt.

Wij vragen met de meeste aandrang der broederlijke liefde aan alle kerkeraden een nauwkeurige christelijke toetsing van de uitspraak en de oordelen van de generale synode van Hoogeveen ten aanzien van de kerken in Noord-Holland, voor welke toetsing moge dienen de door de kerk van Amsterdam-Zuid gegeven en hierbij gevoegde weerlegging van de gronden waarop de oordelen van de generale synode rusten.

Namens de classicale vergadering,
G. Janssen, praeses
H. de Jong, scriba
H. J. van der Kwast, assessor

ADRESSEN

Sliedrecht: Het adres van de scriba G. van Meerkerk is: Karekietstraat 15, Sliedrecht, tel 01840-3746.

Wij zijn dankbaar U te berichten dat onze ouders

P. POLEIJ
en
A. POLEIJ-DE BRUYN

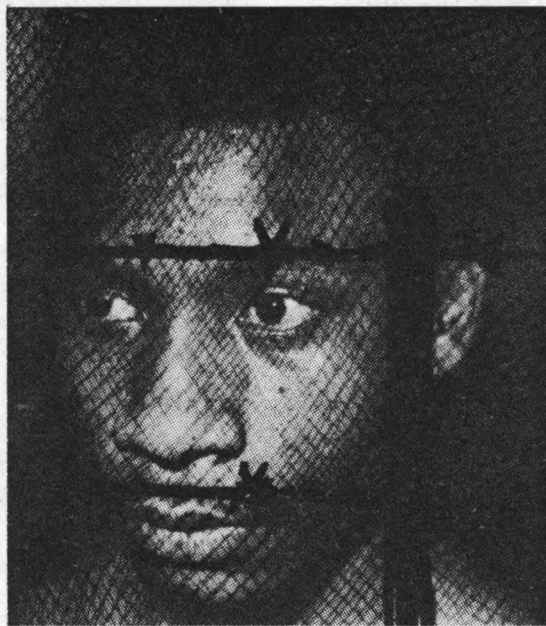
D.V. op 17 januari a.s. 25 jaar getrouwd zijn.

Hun kinderen.

's-Gravenhage, december 1970
Melis Stokelaan 386

Receptie: 16 januari 1971 van 15.30-17.00 uur in Restaurant „Le Coq d'Or", Leijweg 533 te 's-Gravenhage.

Hoeveel feestdagen hebt U in december?

Geeft hem er één.

Ja, U!!

Giro 102.11.88
Stichting Door de Eeuwen Trouw
Kampen.

Kerstactie 1970-0

Redactieleden

Ds H. Amelink, Prof. dr H. J. Jager, D. W. L. Milo, Prof. C. Veenhof, Ds G. Visee.

Adres van de Redactie

Ds H. Amelink, Waal 5, Langerak (Z.-H.), tel 0 1843 - 232.

Gereformeerde Persvereniging „Opbouw”

secretaris-penningmeester: W. Kaper, van Lynden van Sandenburglaan 16, Utrecht. Tel. 0 30 - 711450. Giro 448367.

Administratie abonnementen:

Drukkerij Steenberg, Slotlaan 220, Zeist. Tel. 0 3404 - 12452.

Abonnementprijs

f 15,- per jaar (bij vooruitbetaling) Zeist. Giro 233117.
Advertentieprijs ... 20 ct per mm.
Familieberichten ... 15 ct per mm.

U bent welkom!!

op onze Camping, of in onze Bungalow's.

Bespreek nu uw Bungalow voor Pasen, Pinksteren, of zomervacantie.

Voor uw tent of caravan nu nog keuze-mogelijkheden voor een standplaats.

Eigen kinder- en kleuterbad.

CAMPING EN BUNGALOWPARK „ACKERSATE”
Harremaatweg 26, Voorthuizen. Telef. 03429 - 1274

Zojuist verschenen:

DOOP EN ADOPTIE

door

PROF. DR. L. DOEKES EN DS. P. LOK

tweede druk

'Het aantrekkelijke van dit boekje is, dat pro en contra beide aan bod komen. We hebben hier uitstekend studiemateriaal ontvangen. Ik zou er zelfs voor willen pleiten dat het onderwerp op de verenigingen behandeld wordt. De schrijftant van beide auteurs is helder genoeg om het geschrift ieder meelevend kerklid in handen te geven'.

Prof. dr. J. Douma

omvang 112 pag.

prijs f 5,90

Verkrijgbaar bij de boekhandel en de uitgever

Boekhandel
Antiquariaat
Uitgeverij

TON BOLLAND
v.h. H. A. van Bottenburg N.V.

Prinsengracht 493, Amsterdam, tel (020) 221921

DE Geref. KORR. KLUB, Postbus 58, Den Helder; zoekt dames- en heren-leden in alle leeftijden.

DE Geref. KORR. KLUB verzoekt om adressen van kerkboden (m. pr. opg.) die adv. v. onze klub willen plaatsen. Willen onze predikanten ons helpen?

VIA DE Geref. KORR. KLUB wordt ser. kennism. gez. door: enige algem. ontw. dames ± 25 à 30 j.

dame, ± 40 j., algem. ontw.

Vakman, ± 50 j. (platte land).

Dame uit de z.g.n. „betere stand", ± 60 j.

Inl.: Postbus 58, Den Helder.